

**ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН
2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	11
3.Аудитын тайлан.....	13
3.1. Ерөнхий зүйл.....	13
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	13
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	14
3.4. Материаллаг байдал	14
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	15
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	16
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	16
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	17
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	17
4. Менежментийн захидал	18
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	19

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ТӨВЛӨРЛИЙГ СААРУУЛАХ
БОДЛОГЫН ДЭМЖЛЭГ ТӨСЛИЙН
ЗОХИЦУУЛАГЧ Г. НАРАНГУА ТАНАА

2021.02.25 № 04/576
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/ өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол улсын ерөнхий аудиторов баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгадагч этгээдээс хараат бус, аудиторов ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төсөл тайлант онд 3 зорилтын хүрээнд 3 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 98.5 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт нь бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаажуулалт боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

			/Төгрөгөөр/
код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>96,869,505.61</u>	<u>221,465,121.65</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	95,753,845.61	217,703,981.65
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	174,540.00	224,380.00
31130	Нэмэлт санхүүжилт	174,540.00	224,380.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	95,579,305.61	217,479,601.65
3121	Төгрөг	95,579,305.61	217,479,601.65
31216	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	95,579,305.61	217,479,601.65
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	1,115,660.00	3,761,140.00
354	Хангамжийн материал	1,115,660.00	3,761,140.00
35410	Бичиг хэргийн материал	934,800.00	3,570,030.00
35420	Аж ахуйн материал	180,860.00	191,110.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>2,410,418.42</u>	<u>9,519,611.14</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,410,418.42	9,519,611.14
392	Биет хөрөнгө	2,210,418.42	9,439,611.14
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	8,785,182.00	12,243,182.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(7,212,480.40)	(3,190,111.24)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,255,881.89	1,255,881.89
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(618,165.07)	(869,341.51)
393	Биет бус хөрөнгө	200,000.00	80,000.00
39301	Програм хангамж	600,000.00	600,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(400,000.00)	(520,000.00)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>99,279,924.03</u>	<u>230,984,732.79</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>00.00</u>	<u>00.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>99,279,924.03</u>	<u>230,984,732.79</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	99,279,924.03	230,984,732.79
512	Хуримтлагдсан үр дүн	99,279,924.03	230,984,732.79
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	173,746,047.33	99,279,924.03
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(74,466,123.30)	131,704,808.76
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>99,279,924.03</u>	<u>230,984,732.79</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	/Төгрөгөөр/	
		Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	626,455,217.28	494,097,429.10
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	626,455,217.28	494,097,429.10
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	626,455,217.28	494,097,429.10
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	620,000,000.00	490,736,338.39
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,455,217.28	3,361,090.71
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	700,921,340.58	362,392,620.34
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	700,921,340.58	362,392,620.34
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	700,721,340.58	361,992,620.34
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	180,741,899.74	197,771,563.76
210101	Үндсэн цалин	162,176,628.14	179,051,563.76
210104	Урамшуулал	18,565,271.60	-
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	18,720,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	22,446,231.95	11,646,471.26
210201	Тэтгэврийн даатгал	15,288,686.47	6,706,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,798,669.01	496,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,438,935.22	397,440.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	322,603.25	90,000.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,597,338.00	3,955,431.26
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	13,141,502.88	20,952,966.72
210401	Бичиг хэрэг	7,512,140.00	220,430.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	5,575,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,938,632.88	3,107,616.72
210404	Ном, хэвлэл	-	10,198,050.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,690,730.00	1,851,870.00
2107	Томилолт, зочны зардал	19,709,450.00	8,800,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	19,709,450.00	8,800,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	462,501,973.17	102,053,724.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	455,336,373.17	94,974,044.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	7,000,000.00	7,000,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	165,600.00	79,680.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,180,282.84	20,767,894.60
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,000.00	-
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	2,115,282.84	2,830,807.28
210911	Төвлөрсөн арга хэмжээ	-	17,937,087.32

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	200,000.00	400,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	200,000.00	400,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	200,000.00	400,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>(74,466,123.30)</u>	<u>131,704,808.76</u>
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>(74,466,123.30)</u>	<u>131,704,808.76</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/			
Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>626,455,217.28</u>	<u>494,097,429.10</u>
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	626,455,217.28	494,097,429.10
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	626,455,217.28	494,097,429.10
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	620,000,000.00	490,736,338.39
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,455,217.28	3,361,090.71
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН(2)	<u>697,021,037.74</u>	<u>362,207,293.06</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	697,021,037.74	362,207,293.06
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	696,821,037.74	361,807,293.06
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	179,866,899.74	197,771,563.76
210101	Үндсэн цалин	161,301,628.14	179,051,563.76
210104	Урамшуулал	18,565,271.60	-
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	18,720,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	22,446,231.95	11,646,471.26
210201	Тэтгэврийн даатгал	15,288,686.47	6,706,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,798,669.01	496,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,438,935.22	397,440.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	322,603.25	90,000.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,597,338.00	3,955,431.26
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,382,482.88	23,598,446.72
210401	Бичиг хэрэг	1,156,560.00	427,280.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	5,575,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,938,632.88	3,107,616.72
210404	Ном, хэвлэл	-	12,405,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,287,290.00	2,082,950.00
2107	Томилолт, зочны зардал	19,709,450.00	8,800,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	19,709,450.00	8,800,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	469,350,973.17	102,053,724.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	462,185,373.17	94,974,044.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	7,000,000.00	7,000,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	165,600.00	79,680.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,000.00	17,937,087.32
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,000.00	-
210911	Төвлөрсөн арга хэмжээ	-	17,937,087.32
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	200,000.00	400,000.00

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	200,000.00	400,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	200,000.00	400,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>(70,565,820.46)</u>	<u>131,890,136.04</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	-	9,940,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	9,940,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	9,940,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	9,940,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	≡	<u>(9,940,000.00)</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	(70,565,820.46)	121,950,136.04
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	166,319,666.07	95,753,845.61
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	95,753,845.61	217,703,981.65

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

					/төгрөгөөр/
Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	173,746,047.33	173,746,047.33
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	-	-	173,746,047.33	173,746,047.33
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(74,466,123.30)	(74,466,123.30)
D01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	99,279,924.03	99,279,924.03
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	-	-	99,279,924.03	99,279,924.03
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	131,704,808.76	131,704,808.76
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	230,984,732.79	230,984,732.79

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	/төгрөгөөр/	
				Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	372,147,293.06	-	100.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	362,207,293.06	-	100.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	361,807,293.06	-	100.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	197,771,563.76	-	100.0
210101	Үндсэн цалин	-	179,051,563.76	-	100.0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	18,720,000.00	-	100.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	11,646,471.26	-	100.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	6,706,800.00	-	100.0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	-	496,800.00	-	100.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	-	397,440.00	-	100.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	-	90,000.00	-	100.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	-	3,955,431.26	-	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	23,598,446.72	-	100.0
210401	Бичиг хэрэг	-	427,280.00	-	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	-	5,575,000.00	-	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	3,107,616.72	-	100.0
210404	Ном, хэвлэл	-	12,405,600.00	-	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	2,082,950.00	-	100.0
2107	Томилолт, зочны зардал	-	8,800,000.00	-	100.0
210702	Дотоод албан томилолт	-	8,800,000.00	-	100.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	102,053,724.00	-	100.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	94,974,044.00	-	100.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	7,000,000.00	-	100.0
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	-	79,680.00	-	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	17,937,087.32	-	100.0
210911	Төвлөрсөн арга хэмжээ	-	17,937,087.32	-	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	400,000.00	-	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	400,000.00	-	100.0
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	400,000.00	-	100.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	9,940,000.00	-	100.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	9,940,000.00	-	100.0
222001	Тоног төхөөрөмж	-	9,940,000.00	-	100.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	494,097,429.10	-	100.0

120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	-	3,361,090.71	-	100.0
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	3,361,090.71	-	100.0
122	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	-	490,736,338.39	-	100.0
122002	Хандив тусламж /гадаад/	-	490,736,338.39	-	100.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	1	-	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	-	1	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	-	4	-	100.0
620001	Удирдах ажилтан	-	1	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	-	3	-	100.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	-	4	-	100.0
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	-	4	-	100.0

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн зохицуулагч Г. Нарангуа танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд худалдан авах ажиллагааны талаар өгсөн зөвлөмжийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2020 оны 11 дүгээр сарын 3-наас 2021 оны 02 дугаар сарын 19-ний хооронд Үндэсний аудитын газрын захиалгаар Бэйкер Тилли Далайван Аудит ХХК-ийн аудитор Ц. Бямбасүрэн хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Бэйкер Тилли Далайван Аудит ХХК-д 2021 оны 02 дугаар сарын 02-ны өдрийн 12/2021 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Чиг үүрэг дахин хуваарилах салбарын хуулийн төслүүдийг боловсруулах;
- Төсвийн тогтолцоог боловсронгуй болгох чиглэлээр судалгаа, шинжилгээ хийх;
- Орон нутгийн төсвийн орлогыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр техникийн туслалцаа үзүүлэх;
- Монгол улсын Засгийн газар, Өөрчлөлтийн менежментийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг баталж, хэрэгжүүлж эхлэх.

Төслийн хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны голлох үр дүнгээс дурдвал:

- Чиг үүргийг холбогдох санхүүгийн эх үүсвэр, захиргааны эрх мэдлийн хамт оновчтой дахин хуваарилах чиглэлээр боловсруулсан хуулийн төслүүд батлагдсан. *Тухайлбал: Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдсан, чиг үүргийг дахин хуваарилах чиглэлээр яамдын ажлын хэсгүүдээс гарсан санал, дүгнэлттэй холбоотой 50 гаруй хуулийн төсөл боловсруулж, зарим хуулийн төслүүдийг Улсын их хурлаар баталсан, мөн зарим нь хэлэлцүүлгийн шатанд байна.*
- Улсын их хурлаас баталсан урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг болох "Алсын хараа 2050"-д төрийн байгууллагуудын чиг үүргийг оновчтой хуваарилах асуудлыг цаашид төрийн тогтвортой хийх ажил болгох, уг асуудлыг хариуцсан бүтцийг бий болгохыг баталгаажуулсан.
- Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт төвлөрлийг сааруулах төрийн байгууллагуудын чиг үүргийг оновчтой хуваарилах чиглэлээр тодорхой ажлуудыг тусгасан.
- Хот, тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Засгийн газраар хэлэлцүүлэн санал, дүгнэлт авсан.

- Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн төсөл болон дагалдаж гарах Татварын болон Төсвийн тухай хуулийн төслүүд батлагдсанаар Орон нутгийн төсвийн татварын орлого нэр төрлөөрөө болон нийт дүнгээрээ нэмэгдэхээр болсон. Шинэчлэн батлагдсан Татварын ерөнхий хуулийн дагуу Малын тоо толгойн албан татварын хуулийг баталсан нь сум/дүүргийн татварын орлогыг нэмэгдүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлсэн.
- Орон нутагт хэрэгжүүлэхээр заасан чиг үүргүүд тэдгээрийн хэрэгжилтэд учирдаг хүндрэл бэрхшээл болон орон нутгийн төсвийн санхүүжилтийн талаарх нөхцөл байдлын судалгааг Сэлэнгэ аймгийг сонгон авч хийж гүйцэтгэсэн.

Төслийн үйл ажиллагааны үр дүнг төслийн Хөтөлбөрийн зөвлөлөөс болон төслийн захирлын зүгээс үр дүнтэй хэрэгжиж байгаа гэж үнэлсэн байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд томоохон өөрчлөлт гараагүй байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Бид санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны жилийн эцсийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зарлагыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 362,392.6 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 7,247.9 мянган төгрөгөөр тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 131,704.8 мянган төгрөгөөр буюу 133 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс мөнгөн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгө, засгийн газрын оролцоо дандад материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	95,753.8	217,704.0	121,950.1
Авлага	0	0	0
Урьдчилгаа	0	0	0
Бараа материал	1,115.7	3,761.1	2,645.5
Үндсэн хөрөнгө	2,210.4	9,439.6	7,229.2
Биет бус хөрөнгө	200.0	80.0	(120.0)
Нийт хөрөнгө	99,279.9	230,984.7	131,704.8
Өр төлбөр	0	0	0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	99,279.9	230,984.7	131,704.8
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	99,279.9	230,984.7	131,704.8

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 217,704.0 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 121,950.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь коронавирусын цар тахалтай холбоотойгоор хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн хурал, хэлэлцүүлэг зэрэг зарим арга хэмжээ хойшилсноос шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл (анхны өртгөөр) 13,499.1 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 34 хувиар өссөн нь Швейцарын хөгжлийн агентлагийн санхүүжилтээр 9,940.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий 4 компьютер худалдан авсан, мөн төслийн захирлын 2020 оны 4 тоот тушаалын дагуу элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн нийт 6,482.0 мянган төгрөгийн 4 компьютерыг данснаас хасаж бүртгэснээс шалтгаалсан байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 230,984.7 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 131,704.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд төлөвлөсөн зарим арга хэмжээ хойшилсонтой холбоотойгоор төлөвлөсөн хэмжээний зарцуулалт гараагүйгээс тайлант үеийн үр дүн өссөнөөс шалтгаалсан байна.

Хүснэгт 2. Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үзүүлэлт

/Мянган төгрөг/			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Тусламж, санхүүжилтийн орлого	626,455.2	494,097.4	(132,357.8)
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	620,000.0	490,736.3	(129,263.7)
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,455.2	3,361.1	(3,094.1)
Урсгал зардал	700,921.3	362,392.6	(338,528.7)
Нийт үр дүн	(74,466.1)	131,704.8	206,170.9

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаарх тусламж санхүүжилтийн орлого өмнөх оноос 129,263.7 мянган төгрөгөөр буюу 21.1 хувиар буурсан нь Төслийн хаалтын шатны төлөвлөсөн санхүүжилт өмнөх оноос буурч төлөвлөгдсөнөөс шалтгаалсан байна.

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаарх нийт зардал өмнөх оноос 338,528.7 мянган төгрөгөөр буюу 48.3 хувиар буурсан нь голчлон бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн бууралтаас үүссэн байна. Тодруулбал: Төслийн өмнөх үе шат болон хаалтын үе шатанд төлөвлөсөн ажлууд ялгаатайгаас гадна, тайлант онд коронавирусын цар тахлын улмаас төлөвлөсөн зарим арга хэмжээ хэрэгжээгүй хойшилсноос шалтгаалсан байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төсөл нь 100 хувь Швейцарын хөгжлийн агентлагаас санхүүжилттэй бөгөөд улсын төсвөөс санхүүждэггүй байна.

Швейцарын хөгжлийн агентлагтай байгуулсан Хамтран ажиллах гэрээний хүрээнд уг төсөл 2020 оноос 2022 он хүртэл хэрэгжих бөгөөд хаалтын шатны санхүүжилтэд нийт 1,600,000.0 мянган төгрөгийн тусламжийн санхүүжилт хүлээн авахаар төлөвлөсөн байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Швейцарын Хөгжлийн Агентлагийн санхүүжүүлсэн тусламжийн төсөл хөтөлбөрөөс 490,736.3 мянган төгрөг, хүүгийн орлого 3,361.1 мянган төгрөг, нийт 494,097.4 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс: Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулалд 197,771.6 мянган төгрөг, Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлд 11,646.5 мянган төгрөг, хангамж албан томилолтын зардалд 32,398.4 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжид 119,990.8 мянган төгрөг, урсгал шилжүүлэгт 400.0 мянган төгрөг, хөрөнгийн зардалд 9,940.0 мянган төгрөг, нийт 372,147.3 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Мөн өмнөх оны санхүүжилтийн үлдэгдэл болох мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 95,753.8 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсан байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 118 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 108 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 18 мэдээлэл байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар дараах албан шаардлага хүргүүлээ. Үүнд:

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан 108 мэдээллийг хугацаанд нь 18 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.1.1-т "Тухайн жилийн төсөв, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, орон нутгийн хөгжлийн сангийн төлөвлөлтийг жил бүрийн 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор мэдээлэх", 6.4-д "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ, 6.4.4-т "Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаяг", 6.4.5-д "Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар 1 зөрчилд зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд

Коронавирусын цар тахалтай холбоотойгоор тайлант онд төлөвлөсөн зарим арга хэмжээ хойшилсон. Энэ нь төслийн хаагдах хугацааг 12-18 орчим сараар уртсах, үүнд шаардагдах нэмэлт санхүүжилтийн хэрэгцээ бий болгох магадлалтай тул анхаарал татахуйц асуудал гэж үзлээ.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой асуудал

- 1.1. Илрүүлэлт: Төсөл хэрэгжүүлэх нэгжийн зүгээс 2019 оны 02 дугаар сарын 27-ны өдөр Монгол Улсын Сангийн яамнаас төсөлд ирүүлсэн 10/1010 тоот албан бичгийг үндэслэн 2020 оны худалдан авалтын төлөвлөгөөг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газраар батлуулаагүй.

Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төсөл нь Швейцарын Хөгжлийн Агентлагтай байгуулсан 81062700 дугаар бүхий Хамтран ажиллах гэрээний 5.2 дахь заалт “Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар нь бараа үйлчилгээ худалдан авахтай холбоотой аливаа шийдвэрийг хариуцах бөгөөд ... Монгол улсын бараа, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагаатай холбоотой хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөнө.”, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 48.1 дэх “Захиалагч худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний төлөвлөгөөний төслийг ... дараа жилийн төсвийн төсөлтэй хамтад нь боловсруулж, харьяалах төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлнэ” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

- 1.2. Эрсдэл: Холбогдох хууль, эрхийн акт зөрчигдөх.
- 1.3. Өгсөн зөвлөмж: Төсөл хэрэгжүүлэх нэгж нь төслийн хүрээнд хийгдэх худалдан авалтын үйл ажиллагаанд Төслийн гэрээ, Монгол улсын холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд хүлээсэн үүргийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүднээс 2022 оны худалдан авалтын төсөв, худалдан авалтын аргыг агуулсан худалдан авалтын төлөвлөгөөг Засгийн Газрын Хэрэг Эрхлэх Газарт хуулийн хугацаанд багтаан хүргүүлж, батлуулж мөрдөн ажиллах нь зүйтэй байна.
- 1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Манай төсөл нь жил бүрийн үйл ажиллагааныхаа төлөвлөгөө тайланг төслийн захирал буюу Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын дэд даргаар батлуулдаг. Энэхүү тайлан төлөвлөгөөнд тухайн жилийн худалдан авах бүх ажиллагааны тайлан, төлөвлөгөө багтсан байдаг тул бид энэ хүрээндээ худалдан авах ажиллагааны тайлан, төлөвлөгөөгөө багтсан гэж ойлгоод явж байгаа. Заавал тусад нь дахин салгаж батлуулах шаардлагагүй гэж үзэж байсан.
- 1.5. Харин энэ жилээс тусад нь батлуулж байхаар дарга нартаа танилцуулъя.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021.02.20			САГ-2021/47/СТА-ТХН
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төсөл		Мянган төгрөг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Худалдан авалтын төлөвлөгөө батлуулаагүй	-	зөвлөмж	Төслийн зохицуулагч, нягтлан бодогч	Г.Нарангуа Б. Болор
2	Шилэн дансны 18 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан	-	Албан шаардлага	Төслийн зохицуулагч, нягтлан бодогч	Г.Нарангуа Б. Болор
ДҮН		-			

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2021 оны 02 дугаар сарын 25

№ 197/А0160056
САГ/2021/47/СТА-ТХН

Улаанбаатар хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн 2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Шилэн дансны цахим хуудсанд 118 мэдээлэл байршуулахаас 18 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.1.1-т "Тухайн жилийн төсөв, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, орон нутгийн хөгжлийн сангийн төлөвлөлтийг жил бүрийн 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор мэдээлэх", 6.4-д "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ, 6.4.4-т "Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаяг", 6.4.5-д "Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1-д заасныг үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Шилэн дансны тухай хуульд заасан мэдээллийг хугацаанд нь бүрэн байршуулж, ил тод байдлыг хангаж, биелэлтийг 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг төслийн зохицуулагч Г.Нарангуа, нягтлан бодогч Б. Болор нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АХЛАХ АУДИТОР
БЭЙКЕР ТИЛЛИ ДАЛАЙВАН
АУДИТ ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ

А.ДАВААДОРЖ

Ц.ЖИГДЭН

[illegible]

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of approximately 20 horizontal rows. Each row is defined by two parallel dotted lines, creating a series of uniform gaps for writing. The lines are evenly spaced across the entire page, providing a guide for letter height and placement. There is no text or other markings on the page.

[illegible]